

13/1999. (IV.28.) KHVM-FVM együttes rendelet

az állatszállításról

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény (a továbbiakban: Átv.) 49.§-a (4) bekezdésének d) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeljük el:

A rendelet hatálya

1.§ (1) A rendelet hatálya a gerinces állatok (pl. a házasított egypatás állatok, a házasított szarvasmarha, juh, kecske, sertés, baromfi, házinyúl, macska, kutya, egyéb emlősök, madarak és halak) szállítására és fuvarozására (a továbbiakban együtt: szállítás) terjed ki.

(2) E rendelet alkalmazásában szállításnak minősül, ha az állattartó az állat továbbítását maga végzi.

(3) Abban az esetben, ha az állatszállítás országhatáron túlra vagy országhatáron túlról történik, e rendelet rendelkezéseit csak annyiban lehet alkalmazni, amennyiben nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik.

2.§ E rendelet előírásait nem kell alkalmazni:

- a) a nem kereskedelmi célú szállításra, ideértve a kedvtelésből tartott állatok szállítását, vagy
- b) ha a szállítás az 50 km-t nem haladja meg, vagy
- c) az állattartó által saját állatszállító járművel vándoroltatás céljából történő szállítására.

Az állatszállítás és ellenőrzés általános szabályai

3.§ (1) Az 1.§ (1) bekezdésben felsorolt állatok abban az esetben szállíthatók, ha fizikai és egészségi állapotuk alapján a tervezett szállításra alkalmasak, és a szállítás közbeni, valamint a rendeltetési helyen történő ellátásukról az állattartó vagy megbízottja gondoskodott. A szállításra való alkalmasságot állatorvos igazolja.

(2) Azokat az állatokat, amelyek a szállítás során megbetegednek vagy megsérülnek, el kell különíteni, mielőbb elsősegélyben, illetve állatorvosi ellátásban kell részesíteni, vagy szükség esetén kényszervágást kell végezni.

4.§ (1) Szállítani csak olyan okmánnyal szabad, amelyből a hatósági állatorvos az állatok eredetét és tulajdonosát, a kiindulási és rendeltetési helyet, valamint az indulás pontos idejét ellenőrizheti.

(2) A szállítónak a hatósági állatorvos részére - a szállítás megkezdése előtt - írásban nyilatkoznia kell arról, hogy

- a) az érvényes állategészségügyi előírásokat betartja,

- b) nem szállít, vagy szállíttat állatokat oly módon, amely az állatoknak sérülést vagy indokolatlan szenvedést okozhatna,
- c) olyan szállítóeszközt használ, amely megfelel a vonatkozó előírásoknak.

(3) A fuvaroztatónak az állatok fuvarozásával olyan gazdálkodó szervezetet, (*) illetőleg az állatok kísérésevel olyan személyt kell megbízni, aki megfelelő szakmai hozzáértéssel és gyakorlati tapasztalattal rendelkezik a szállított állatokkal való bánás, valamint ellátás területén.

(*) *Lásd a Ptk. 685.§-ának c) pontját.*

5.§ (1) A szállítás megkezdése előtt a szállítónak, a fuvarozónak nemzetközi szállításnál minden esetben, belföldön a nyolc órát meghaladó állatszállításnál e rendelet melléklete szerinti útitervet kell készíteni, amelyet a hatósági állatorvos által kiállított állategészségügyi igazoláshoz mellékelni kell.

Az 5.§ (1) bekezdése a Magyar Közlöny 1999. évi 52. számával helyesbített szöveg.

(2) Az útitervre rá kell vezetni az állatok etetésének, itatásának, pihentetésének idejét és helyét.

(3) A hatósági állatorvos az ellenőrzési ponton vagy az állategészségügyi határállomáson az állatokat megvizsgálja, és engedélyezi az út folytatását, amelynek igazolásául az útitervet kézjegyével és pecsétjével látja el.

(4) A szállítónak, a fuvarozónak az útiterv másolatát egy évig meg kell őriznie, és az illetékes megyei (fővárosi) állategészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomás (a továbbiakban: állategészségügyi állomás) kérésére ellenőrzésre be kell mutatnia.

6.§ (1) Ha a szállítóeszköz az állatok menet közbeni etetésére és itatására alkalmas, abban az esetben a szállítás időtartamára a szállított állatok fajának megfelelő mennyiségű és minőségű ivóvizet (a továbbiakban: itatóvíz), valamint takarmányt kell biztosítani. Ez vonatkozik arra az esetre is, ha az útiterv megváltozik, vagy a szállítás a szállítón, a fuvarozón kívülálló okok miatt megszakad.

(2) A hatósági állatorvos a megállóhelyeken az állatokat ellenőrizheti, és meggyőződhet arról, hogy az állatok alkalmasak-e az út folytatására.

(3) A hatósági állatorvos az állatszallítmányt a szállítás során csak akkor tarthatja vissza, ha az az állatok egészsége vagy állatvédelmi szempontból szükséges. Amennyiben az állatszallítmányt két óránál hosszabb ideig kell visszatartani a külön jogszabályban (*) foglaltak szerint kell eljárni.

7.§ A hatósági állatorvos ellenőrzi:

- a) a szállítóeszközöket és az állatokat a kiindulási helyeken, az állatpiacokon, a megállóhelyeken és az átrakodóhelyeken,
- b) a szállítóeszközöket és az állatokat a rendeltetési helyre érkezéskor,
- c) a kísérő okmányok adatait.

A ló, a szamár, az öszvér, a szarvasmarha, a bivaly, a juh, a kecske és a sertés szállítására vonatkozó előírások

8.§ (1) A szállítóeszköznek alkalmasnak kell lennie arra, hogy az állatokat megvédje az időjárás kedvezőtlen és szélsőséges hatásaitól, ne okozzon sérülést, továbbá könnyen tisztítható és szökésbiztos legyen. A légcserének és a rendelkezésre álló légtérnek összhangban kell állnia a szállítás felvételeivel és a szállított állatok fajával és testtömegével.

(2) A szállítóeszköznek lehetővé kell tennie az állatok ellenőrzését, ellátását, azok megfigyelését továbbá azt, hogy azokban az állatok a légcseré akadályozása nélkül el lehessen helyezni. A szállítóeszköz padozatának a szállítás és a kezelés során vízszintes helyzetben kell lennie, valamint az állatokat óvni kell az erősebb rázkódástól vagy ütődéstől. A szállítóeszközt olyan jelzéssel kell ellátni, amely utal arra, hogy abban élő állatokat szállítanak, valamint jelezni kell az állatok elhelyezkedését.

(3) Az állatokat kizárólag alaposan megtisztított és fertőtlenített szállítóeszközbe lehet berakni.

(4) A szállítóeszköz rakfelületének szilárdnak és csúszásmentesnek kell lennie, onnan állat vagy hulladék nem eshet, illetőleg nem szóródhat ki. A padozatot a bélsár és vizelet megkötésére megfelelő alomanyaggal kell borítani, kivéve ha ezt más hatékony módon oldják meg, vagy a trágyát rendszeresen eltávolítják.

9.§ (1) A lovak, a betörtlen csikók és az önálló bokszban elhelyezett egypatások csak egyszintes szállítóeszközben, kötőfékkal szállíthatók.

(2) A kötélnak vagy egyéb megkötésre használt eszköznek elég erősnek és elég hosszúnak kell lennie ahhoz, hogy a szállítás során ne szakadjon el, továbbá, hogy az állatok lefeküdhessenek, enni és inni tudjanak, valamint elkerülhető legyen a fulladás vagy sérülés. Az állatokat tilos a szarvuknál vagy orrkariánál fogva megkötni.

(3) Tenyészlő és versenylő kizárólag menetirány szerint fejfel előre köthető meg.

10.§ (1) A szállítás megkezdése előtt az állatokat fajuk szerint el kell különíteni. A szállítóeszközön a különböző életkorú állatokat elkülönítve kell tartani, kivéve, ha anyaállatot szállítanak együtt szoptós utódával.

(2) A nem ivartalanított hím állatokat a nőstény állatoktól, a felnőtt tenyészkanokat egymástól, továbbá a méneket egymástól elkülönítve kell szállítani, kivéve, ha az állatokat együtt nevelték fel, vagy azok egymáshoz szokta.

(3) Az állatok egészségére káros anyagok az állatokkal együtt nem szállíthatók.

11.§ Az állatok be- és kirakodására megfelelő felszerelést kell használni (pl. hidak, rámpák, le- és feljárók) és ügyelni kell az elcsúszás megelőzésére, valamint az oldalirányú védelemre. A rakodás és szállítás alatt tilos az állatokat gépi módon felfüggeszteni, valamint fejüknél, szarvuknál, lábuknál, farkuknál vagy gyapjas bőrüknel fogva felemelni vagy húzni.

12.§ (1) Az állatok ellátásához kísérő szükséges, kivéve, ha

- a) az állatokat biztonságos, megfelelő légcseréjű konténerben szállítják, és a tervezett szállítás idejének kétszeresére elegendő itatóvíz és takarmány olyan tartályban van, amelyet az állatok nem dönthetnek fel;
- b) a fuvarozó látja el a kísérő feladatait;
- c) a feladó az útitervben megjelölt megállóhelyenként egy személyt biztosít az állatok ellátására.

(2) A kísérő, illetve a feladó által megbízott személy köteles gondoskodni az állatok etetéséről és itatásáról.

(3) A tejelő tehenet 12-15 óras időközönként fejni kell, melyhez megfelelő eszközöket és világítást kell biztosítani.

13.§ Az állatszállítás egyéb követelményeit külön jogszabály (*) állapítja meg.

(*) *Lásd az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V.28.) FM rendeletet.*

A vasúti, közúti, vízi és légi szállításra vonatkozó egyéb követelmények

Vasúti szállítás

14.§ (1) Az állatszállító vasúti teherkocsit olyan jól látható jelzéssel kell ellátni, amely utal arra, hogy abban élő állatokat szállítanak.

(2) A vasúti teherkocsi belső falának fából vagy egyéb alkalmas anyagból kell készülnie, amely teljesen sima, és szükség szerint a megkötéshez megfelelő magasságban karikákkal vagy rudakkal ellátott.

(3) Az állatokat szállító vasúti kocsi tolatását kíméletesen kell végezni, és tilos azt gurítani.

15.§ (1) Ha a lovakat nem önálló bokszbán szállítják, azokat úgy kell megkötni, hogy valamennyien a jármű azonos oldala felé nézzenek, vagy egymással szemben álljanak. A csikókat, illetve a betörtetlen állatokat nem szabad megkötni.

(2) A nagytestű állatokat úgy kell berakodni, hogy a szállító, a fuvarozó vagy a kísérő közöttük biztonságosan tudjon közlekedni.

Közúti szállítás

16.§ (1) A szállítóeszközt az időjárás káros hatásait megakadályozó tetővel kell ellátni.

(2) A nagytestű állatok szállítására szolgáló szállítóeszközt az állatok megkötésére alkalmas felszereléssel kell ellátni.

(3) A szállítóeszközt - szükség esetén - az állatok be- és kirakására alkalmas felszereléssel kell ellátni, amelynek meg kell felelnie a 11.§-ban meghatározott feltételeknek.

Vízi szállítás

17.§ (1) Az állatokat tilos a nyílt fedélzeten szállítani, kivéve, ha azokat konténerben vagy más egyéb módon szállítják, amely megfelelően véd a víztől és az időjárás hatásaitól.

(2) Az állatokat meg kell kötni, vagy ketrecben, illetve konténerben kell elhelyezni. Minden ketrechez, konténerhez vagy járműhöz megfelelő közlekedőutat és világítás kell biztosítani.

(3) A hajón az állatok esetleges kényszervágására alkalmas eszközt kell tartani.

(4) A behajózás előtt a szállított állatok számának és a szállítás időtartamának függvényében megfelelő minőségű és mennyiségű takarmányról és itatóvízről kell gondoskodni.

(5) Ha az állatokat a hajó fedélzetén közúti járműben szállítják, a szerelvényrészt megfelelően rögzíteni kell a vízijárműhöz.

Légi szállítás

18.§ (1) Az állatokat légi úton konténerben, ketrecben vagy rekeszben kell szállítani, amelyeket biztonságosan rögzíteni kell.

(2) A túlzottan magas vagy alacsony hőmérséklet kialakulásának elkerülése érdekében - figyelemmel az állatok fájára - megfelelő óvintézkedést kell tenni, el kell kerülni a légnyomás nagymértékű ingadozását, és gondoskodni kell a megfelelő szellőztetésről.

(3) A teherszállító légi járműveken az állatok esetleges kényszervágására alkalmas eszközt kell tartani.

A baromfi, a házimadarak és a házinyúl szállítására vonatkozó különleges előírások

19.§ (1) A 8-19.§ előírásait értelemszerűen alkalmazni kell a baromfi, a házimadarak és házinyúl szállítására is.

(2) Megfelelő mennyiségű takarmányt és itatóvizet kell biztosítani, kivéve

a) ha a szállítás időtartama a be- és kirakodás időtartama nélkül 12 óránál rövidebb,

b) az összes baromfifaj napos egyedeinek 24 óránál rövidebb szállítása esetén, ha a szállítás a kikeléstől számított 72 órán belül befejeződik.

A kutya és a macska szállítására vonatkozó előírások

20.§ (1) A 8-19.§ előírásait értelemszerűen alkalmazni kell a kutya és macska szállítása esetén is.

(2) A szállított állatokat legalább 24 órás időközönként meg kell etetni, valamint legfeljebb 12 órás időközönként meg kell itatni.

(3) Az ivarzó nőstényeket a hímeektől el kell különíteni.

Az egyéb emlősök és madarak szállítására vonatkozó előírások.

21.§ (1) A 8-19.§ előírásait értelemszerűen alkalmazni kell az egyéb emlősök és madarak szállítására is.

(2) Kizárólag a jó egészségi állapotban levő és szállításra alkalmas állat szállítható.

(3) Nyugtatószer kizárólag különleges esetekben, állatorvos utasításának megfelelően alkalmazható.

22.§ (1) Az egyéb emlősöket és madarakat csak olyan megfelelő jelzéssel ellátott járművel lehet szállítani, amely utal arra, hogy az állat vad, ijedős vagy veszélyes. Fuvarozás esetén a feladónak az állat etetéséről, itatásáról és - ha szükséges - különleges ellátásáról egyértelmű írásbeli utasításban kell rendelkeznie.

(2) A vadon élő állatok szállításának előkészítéséről, szállításáról és ellátásáról külön jogszabály (*) rendelkezik.

() A Washingtonban, 1973. március 3. napján elfogadott, a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló egyezmény kihirdetéséről rendelkező 1986. évi 15. törvényerejű rendelet.*

(3) Az állatok számára a szállítás megkezdése előtt az alkalmazkodáshoz, valamint a berakodáshoz megfelelő időt kell biztosítani, és szükség esetén az állatokat fokozatosan kell behajtani a vasúti kocsiba.

(4) Különböző fajú állatokat tilos egy konténerben szállítani, továbbá tilos olyan, egy fajhoz tartozó állatokat egy konténerben szállítani, amelyek egymással szemben ellenségesen viselkedhetnek.

(5) Szarvasfélék nem szállíthatók közvetlenül az agancsuk váltását követő időszakban.

(6) A madarakat félhomályban kell tartani.

A hidegvérű és az egyéb gerinces állatok, valamint a halak szállítására vonatkozó előírások

23.§ A hidegvérű és az egyéb gerinces állatok, valamint halak fajuknak megfelelő konténerben szállíthatók, figyelemmel a megfelelő hely, szellőzés, hőmérséklet, valamint víz- és oxigén-utánpótlás biztosítására, valamint a biztonsági követelményekre.

Férőhelyszükséglet

24.§ (1) A szállított állatok férőhelyszükségletét külön jogszabály (*) határozza meg, amelyet a (2)-(8) bekezdésben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(*) *Lásd az Állategészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V.28.) FM rendelet 1. számú mellékletének 11. függelékét.*

(2) A hosszú szállítás alatt a lovaknak és a csikóknak lehetőséget kell biztosítani a lefekvéshez. A felnőtt lovak és pónik esetében az előírt férőhelyszükséglettel legfeljebb 10%-kal, a fiatal lovak és csikók esetében legfeljebb 20%-kal lehet eltérni, figyelemmel a lovak testtömegére és méretére, valamint fizikai erőnlétükre, az időjárási viszonyokra és a feltételezett szállítási időtartamra is.

(3) A vemhes állatok részére az előírt férőhelyszükségletnél 20%-kal nagyobb területet kell biztosítani.

(4) A juhok és kecskék szállítására meghatározott férőhelyszükséglet a fajta, a testméret, az erőnléti állapot, a gyapjú hossza, valamint az időjárási tényezők és a szállítás időtartama függvényében 20%-kal eltérhet.

(5) A fajtától, a mérettől és az erőnléti állapottól függően a megadott legkisebb férőhelyszükséglet 20%-kal növelhető.

(6) Az éghajlatot, a szállítás időtartamát és az érkezés időpontját figyelembe kell venni a rakodási sűrűség kiszámításánál.

(7) A baromfi konténeres szállítása során előírt férőhelyszükségletre megadott adatok változhatnak nemcsak az állatok testtömegének és méretének, hanem fizikai erőnlétük, az időjárási tényezők és a feltételezett szállítási időtartam függvényében.

Etetési és itatási időköz, a szállítás tartalma és a pihenőidőszak

25.§ (1) A rendelet hatálya alá tartozó állatszállítás esetén a megállóhelyen történő ellátás nélkül a szállítás időtartama csak abban az esetben haladhatja meg a 8 órát, ha a szállító jármű megfelel a következő feltételeknek:

- a) megfelelően almozott;
- b) elegendő mennyiségű takarmány áll rendelkezésre, figyelembe véve a szállított állatok számát és a szállítás időtartamát;
- c) az állatok közvetlenül megközelíthetők;
- d) a szellőzés megfelelő, és az a külső és belső hőmérséklet, valamint a légállapot függvényében változtatható;
- e) mozgatható részekkel rekeszekre osztható;
- f) a megállóhelyen történő vízcsatlakozáshoz megfelelő felszereléssel látták el;
- g) sertések szállítására esetén az itatásukhoz szükséges vizet is szállít.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelő járművel szállított állatok esetén az itatási és etetési időközöket, a szállítás időtartamát és a pihenőidőszakok hosszát a következők szerint kell meghatározni:

- a) szopós borjú, bárány, gida, csikó és malac szállítására esetén 9 óra szállítás után legalább egy óra pihenőt kell tartani, amelynek elegendőnek kell lennie az állatok itatására, és szükség esetén etetésükre; a pihenő után további 9 órán át tarthat a szállítás;
- b) a sertéseket legfeljebb 24 óráig lehet szállítani; a szállítás ideje alatt az ivóvízhez folyamatosan hozzá kell férniük;
- c) egypatások legfeljebb 24 óráig szállíthatók; a szállítás alatt folyadékot kell adni részükre, és szükség esetén 8 óránként takarmányt;
- d) minden egyéb állatfaj szállítására esetén, 14 órás szállítást követően legalább 1 óra pihenőidő szükséges, amelynek elegendőnek kell lennie az állatok itatására, és szükség esetén etetésükre; az állatok a pihenő után további 14 órán át szállíthatók.

(3) A (2) bekezdés b)-c) pontjában meghatározott szállítási idő után az állatokat ki kell rakni, meg kell etetni, itatni, és 24 óra pihenőt kell számukra biztosítani.

(4) Az állatok érdekében az (1) bekezdésben meghatározott szállítási időtartam 2 órával túlléphető, ha ez idő alatt a rendeltetési hely elérhető.

Záró rendelkezések

26.§ (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében a Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 79.§-ával összhangban, az Európai Közösségek következő jogszabályaival összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:

- a) a Tanács 91/628/EGK számú irányelve az állatok szállítás közbeni védelméről és a 90/425/EGK számú és a 91/496/EGK számú irányelv módosításáról;
- b) a Tanács 95/29/EK irányelve a 91/628/EGK számú, az állatok szállítás közbeni védelméről szóló irányelv módosításáról.

A 26.§ (2) bekezdésének b) pontja a Magyar Közlöny 1999. évi 52. számával helyesbített szöveg.

Melléklet a 13/1999. (IV.28.) KHVM-FVM együttes rendelethez

*A melléklet a Magyar Közlöny 1999. évi 35. számának 2569. oldalán található.
A mellékletet az adatbázis csak kép formájában tartalmazza.*